

Az érő fürtök vámszedői

A zsendülő fürtök általában már nem fertőződnek meg a gombás betegségektől, a szürkepenészt kivéve. Más, jóval nagyobb károsítók leselkednek rájuk.

DR. KOLEVA ROSZICA

A seregély kártételének problémája valószínűleg egyidős a szőlőtermesztés kezdetével. A seregély az európai és afrikai mediterrán régióból az egyik legkorábban visszatérő madarunk. A hazai fészkelők zöme szeptemberben vonul el, de enyhébb időjárás esetén egy részük télire is itthon marad. Általában kétszer fészkel. Fiókarepítést követően jelenik meg mind gyakrabban a gyümölcsösökben, majd a szőlőidény érkezésével a szüretig tömegesen előfordul az ültetvényekben. A seregély védett madár, mert rengeteg kártevőt (hernyók,

legyek stb.) elpusztít a fészkelés idején. Az Európai Unióban természetvédelmi szempontból jelentős állatfajnak minősül, emiatt a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 4/A. § (1) bekezdése szerint gyérítésére akkor kerülhet sor, ha az okszerű mezőgazdasági termelés érdekében az nem sért természetvédelmi érdeket.

A nyár közepétől a szüret időszakáig azonban az érett szőlőfürtöket dézsmálják, és az általuk okozott kár akár 20-30% is lehet. Egy-egy seregélycsapat látogatása több tíz kilós veszteséget is okozhat a szőlőtermesztőknek, ezért az

Seregély a szőlőben

érés időszakában riasztással védekezünk ellenük.

Klasszikus megoldás, amikor madárijesztőkkel, műmadarakkal (sas, varjú, bagoly) próbáljuk elriasztani a seregélyeket, de elterjedt módszer a hanghatású riasztás is. Sajnos a legtöbb madár-elhárító csak részlegesen és átmenetileg válik be, nagyon rövid időszakokra lehet eredményes. A seregélyek nagyon okosak, és a legkisebb rést is megtalálják a szőlőhálón, a szalagoktól és a ragadozószemtől sem riadnak meg. A lövéstől vagy a hangágyútól is csak átmenetileg rettennek el, mert egy idő után rájönnek, hogy nem éri őket baj a durranást követően. Tartósan leginkább a fizikai tárgyak (pl. traktor), vagy az ember mozgása tarthatják távol őket.

A mechanikai elhárítás, azaz kék színű madárhálóval való védekezés a házi kerti szőlőkben az egyik leghatásosabb módszer, bár a háló nem

éppen olcsó, viszont csak egyszer kell megvenni, utána több éven keresztül használható erre a célra. A legújabb megoldások közül említést érdemel egy olyan speciális eszköz, amely mintegy 4 cm átmérőjű, mozgó lézerfoltot bocsát ki, ami a madarakban egy fizikai tárgy közeledtének érzetét kelti. Ettől megriadnak és elhagyják a területet. Sem zajjal, sem zavaró látvánnyal nem jár, így nem jelent veszélyt a madarak testi épségére.

Késő nyáron a szőlőbogyót is károsíthatják a bagolylepkék (gyapottok-, káposzta-, saláta-bagolylepkék). A gyapottok-bagolylepkék elsősorban a szántóföldi növények és a zöldségfélék kártevője, de tömeges előfordulása esetén a nőtények a szőlőbe is beropülnek, s tojásaikat szétszórta a szőlőbogyók felületére rakják. A kikelő hernyók megrágnak a szőlőbogyók felületét és a felső rétegét, kaput nyitva ezzel a szürkeothadásnak, főleg a kórokozónak kedvező, csapadékos időben. Száraz, meleg évszakokban a sebek beszáradnak. A gyapottok-bagolylepkék jellegzetesen déli, mediterrán fertőzött területekről vándorol hozzánk, de az általános fölmelegedés következményeként itthoni áttelelése is egyre valószínűbb. Augusztus folyamán mindenképpen védjük meg a szőlőfürtöket a hernyók okozta sérülésektől. A szőlőmolyok ellen használt rovarölő szerek hatásosak gyapottok-bagolylepkék hernyói ellen is.

Gyapottok-bagolylepkék

A káposzta- és a saláta-bagolylepkék hernyói elsősorban akkor kerülnek a szőlőre, ha a sorok

Gyapottok-bagolylepké hernyója

közötti gyomokon (pl. apró szulákon) károsítotak és annak lombja eléri a szőlőt, vagy a nyári gyomirtást követően áttelepülnek a szőlőbe. A kártétel a leveleken és a fűtön is megfigyelhető, következtében nagy szabálytalan rágások jelennek meg. A hernyók jellegzetesen fénykerülők,

és csak este bújnak elő. Sokszor a kártevőktől mentesnek gondolt csemegeszőlő leszüretelésekor a hernyók a ládába kerülnek.

Az amerikai fehér medvelepké második nemzedéke okozhat kárt a szőlőben, általában augusztusban. Évente két nemzedékben károsít, gradációs években az elsőrendű tápnövényekről szinte minden növényre, így szőlőre is betelepülhet és kárt okozhat. A fiatal, sárgászöld vagy szürkés árnyalatú, hosszú szőröket viselő hernyók kezdetben csak a szövédékkal sűrűn bevont fészkekben együtt hámozgatják a leveleket, majd szétmászhatnak. Ilyenkor az idősebb hernyók a szőlőfűtöket is károsíthatják. A szőlőfűtőkártétele ellen elsősorban mechanikai védekezés javasolható. Ismert, és gyakran alkalmazott módszer a hernyófészkek hernyózóollóval történő eltávolítása, majd összegyűjtése. A lepkék rajzása szexferomon- és fénycsapdákkal is nyomon követhető.

Van megoldás seregély ellen!

Hihetetlen károkat okoznak a seregélyek az érfélben lévő gyümölcsök és szőlő termésében, minden ismert védekezési módszer ellenére. Egy új, olcsó és főleg halk megoldást alkalmaztak sikerrel a Bács-Zöldért ültetvényekben. Az idén kipróbálták a mozgó „múzsást”, ami egy nagyon hosszú, rugalmas rúdra erősített ragadozómadár-figura, amit a legkisebb szellő is mozgásba hoz. A ragadozó sziluettje az eddigi tapasztalatok szerint 4-5 hektárról tartja távol a termést dézsmáló kisebb madarakat. Az idén, miután kirakták a riasztó figurát, 10 percen belül eltűntek a seregélyek. A cseresznyeültetvények több tagban, körülbelül 8 kilométeres körben találhatóak, de egy kisebb, egyhektáros tábláról megfeledeztek, ott a madarak szüreteltek. Nagyon nagy dolog, hogy ez a pár tízezer forintos eszköz ilyen megbízha-

tóan távol tartja a seregélyeket. Az a legfontosabb, hogy jó magasra, 7-8 méterrel a föld fölé kell elhelyezni. Szükség szerint át lehet vinni a következő veszélyeztetett ültetvénybe.

